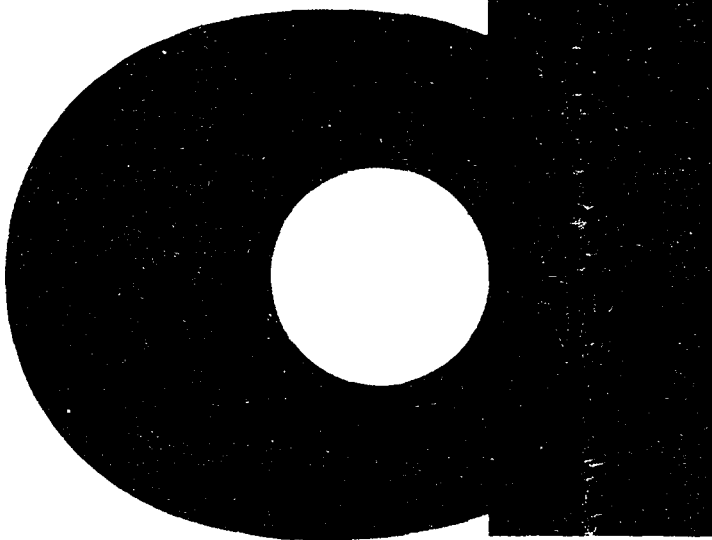

december 1974

DRIEMASTER

Voorspoedig:

1975

inhoud:

Jan Weggemans over Machinaties rond Abortus

Loek Hermans over de Pallestijnen (p. 4)

Kees Nederlof over Liberalisme en subsidie aan de pers (p. 5)

Jannes Nijboer over het congres in Tubbergen (p.7)

Het Hoofdbestuur stelt zich voor (p.9)

Afdelingsnieuws

Persverklaring.

MACHINATIES ROND ABORTUS

Eind oktober is politiek Nederland opgeschrikt door parlementaire discussies over de abortus-problematiek, welke zijn opgehangen aan de eventuele sluiting van de Bloemenhove-kliniek in Heemstede, waar abortusingrepen na twaalf weken worden verricht. De discussies over de abortus kabbelden overigens reeds geruime tijd voort. In het regeerakkoord van het kabinet Biesheuvel (18 juni 1971) is, na voorbereidend werk door een werkgroep-Geurtsen o.a. vastgelegd dat de behandeling diende te geschieden in een erkende ziekeninrichting en dat de beslissing over abortus diende te worden genomen op grond van een advies door een multi-disciplinair team, dat de bescherming van de vrucht moest afwegen tegen geestelijk en lichamelijk welzijn van de vrouw. Op 23 juni 1972 is een wetsontwerp-Stuyt-Van Agt aan de Tweede Kamer aangeboden waarin o.a. de volgende punten voorkomen: Tot twaalf weken is abortus toegestaan bij ernstige bedreiging van het lichamelijk of geestelijk welzijn van de vrouw, de eindverantwoordelijkheid ligt bij de arts, behandeling van buitenlandse vrouwen mag alleen plaats vinden nadat deze drie maanden in Nederland wonen en er bestaat een registratieplicht voor abortus. De VVD verzette zich o.a. tegen het ontbreken van de sociale indicatie en de te strakke registratieplicht. Inmiddels hadden

de PvdA-Kamerleden Roethof en Lamberts op 25 juni 1970 een initiatiefontwerp ingediend dat legalisatie van de abortus nastreeft en dat de arts buiten strafvervolgning stelt. Na de val van het kabinet-Biesheuvel is bij de formatie van het kabinet-Den Uyl afgesproken dat het ontwerp-Stuyt-Van Agt wordt ingetrokken en dat de confessionelen met een eigen ontwerp komen. Het parlement kan dan kiezen. Informatuur Burger voegde er aan toe "het volstrekt onaanvaardbaar te achten" indien het kabinet een besluit van het parlement niet wenst te ondertekenen. Een stroomversnelling in het denken over abortus ontstaat als de katholieke bisschoppen op 15 oktober 1974 een verklaring uitgeven. Elders in dit nummer zijn enkele typerende citaten uit deze brief afgedrukt. Hieruit blijkt dat de bisschoppen elke vorm van abortus min of meer gelijkstellen met moord. Ze wensen het ongeboren leven te beschermen met strafsancties, hetgeen een duidelijke vervlechting van kerk en staat impliceert. Duidelijk wordt gesteld dat de conceptie de grens is, waarna er sprake is van leven, een opvatting die niet algemeen gangbaar is. Volstrekt verwerpelijk acht ik hun suggestie dat abortus in toenemende mate wordt gezien als een instrument van bevolkingspolitiek ("zowel met het oog op de grootte als met het oog

DRIEMASTER

LANDELIJK ORGAAN VAN DE J.O.V.D.

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofdredakteur), Deliuslaan 32 Utrecht (030-940856); Kees Nederlof (eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (071-24960); Duke Dominicus van den Bussche, Loek Hermans, Jannes Nijboer, Egbert Brouwer en Ardwin Lantain. Illustr.: Carole Hollander.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (071-24960).

ABONNEMENTEN: (min. f10.- p/jaar) giro 277760 t.n.v. "Stichting De Driemaster", Den Haag. (voor leden JOVD gratis)

Algemeen Sekretariaat JOVD: Postbus 111, Ede (08380-18142/16295)

Algemeen Penningmeester JOVD: Esdoornstraat 10 e, Leeuwarden.

26 jrg. - nr.: 1

op de kwaliteit van de bevolking"). Het is duidelijk dat de verklaring alle tot nu toe ingediende wetsontwerpen radicaal afwijst, ook het confessionele ontwerp. KVP-Kamerlid Van Schaik moest dan ook wel erkennen dat de bisschoppen "een beetje op de stoel van de regering gaan zitten door aan te geven op welke wijze met strafbepalingen gewerkt zou moeten worden".

Het standpunt van de bisschoppen heeft een duidelijke invloed gehad op de discussies in het parlement over de brief van minister van Agt inzake het onderbreken van zwangerschappen na twaalf weken in de Bloemhovekliniek. De officier van justitie van Haarlem zou in overleg met minister van Agt een gerechtelijk voor-onderzoek doen openen en vorderen dat de rechter-commissaris verlof krijgt tot huiszoeking en eventuele inbeslagname van de apparatuur. Ingrepen na twaalf weken mogen - zoals thans reeds de (illegale) praktijk is - alleen in algemene ziekenhuizen plaatsvinden. KVP-leider Andriessen betitelde dit compromis - want dat was het - als een overwinning voor minister van Agt ("Verdomd goed gedaan kerel", zei Frans tegen Dries).

Het is echter een vreemde zaak dat een Minister van Justitie een rechtervraag te handelen op grond van een volstrekt verouderde wetgeving, die in revisie is. Vóór het ontstaan van het compromis, leek het dat het de bedoeling van Van Agt was om de kliniek te laten sluiten. Door elkaar tegensprekende uitlatingen van Den Uyl en Van Agt werd de onrust bij vele kamerleden nog versterkt. Nadat een aanvankelijke interpellatie-aanvraag van mevr. Goudsmit (D'66) werd ingetrokken volgde op 30 oktober een weinig verheffende kamerdebat over de brief van Van Agt van 29 oktober. Minister Van Agt liet zich daarbij verleiden tot zeer dubieus taalgebruik. Zo beschreef hij de abortusbehandeling als volgt: "Het onder narcose van de vrouw in delen verwijderen van de foetus, waarbij het hoofd gekraakt wordt". Geen wonder dat je voor zo'n uitspraak

door de fractieleider van de KVP wordt gefeliciteerd. Alle moties die tegen de minister werden ingediend, zijn verworpen door de verdeeldheid binnen de PvdA en D'66, die het niet op een crisis durfden laten aankomen.

Na het debat besloot de Haarlemse rechtbank op 13 november om het verzoek van de officier tot huiszoeking en inbeslagname van de apparatuur af te wijzen, omdat ook abortussen beneden de twaalf weken daardoor onmogelijk gemaakt worden. Het wachten is nu op de uitslag van het hoger beroep dat de officier van justitie heeft ingesteld.

Van relatief groter belang is de vraag wanneer er een nieuwe wetgeving zal komen. In de brief van Van Agt wordt gesteld dat de regering er van uitgaat dat omstreeks de jaarwisseling één of meer initiatiefontwerpen bij het parlement zijn ingediend. KVP-leider Andriessen heeft reeds gesteld, dat indien de PvdA, zoals zij heeft bedreigd, in elk geval begin 1975 verder gaat met haar eigen wetsontwerp, dat daarmee de bij de kabinetsformatie gemaakte afspraken éézijdig zijn verworpen. Minister Van Agt weigerde te zeggen - n.a.v. een vraag van mevr. Goudsmit - of hij een door het parlement aanvaard wetsontwerp zal ondertekenen. De VVD zal in januari beslissen of zij met een eigen ontwerp zal komen ofdat zij bestaande ontwerpen zal pogen te amenderen.

Veel conclusies kunnen uit dit warrige geheel nog niet worden getrokken. Van groot belang is of de confessionelen begin 1975 met een eigen ontwerp komen dat het ontwerp-Stuyt-Van Agt vangt. In ieder geval kunnen ze de discussies in de Kamer en in de commissies eindeloos trainen door het stellen van grote aantallen vragen. Als een PvdA-ontwerp of een VVD-ontwerp een meerderheid in de kamer behalen is nog onzeker of minister van Agt het wetsontwerp zal tekenen. Al met al acht ik de kans groot dat de confessionelen

vervolg pag 12

de Palestijnen:

Katalysator en spiegel van nieuwe tegenstellingen

Hoewel de Palestijnen zich na de juni-oorlog van 1967 en nog sterker na de oktober-oorlog van 1973 hebben opgeworpen als de beslissende factor van macht in het Middenoosten en het conflict weer hebben teruggevoerd tot zijn oorspronkelijk niveau, heeft dit hernieuwde nationalisme ten spijt de tegenstellingen zowel intern als extern niet opgelost. Arrafat kan dan wel voor de VN spreken namens de P.L.O., de verenigde palestijnse verzetsorganisatie maar dat neemt nog niet weg dat oude diepe tegenstellingen verdwenen zouden zijn.

Intern.

Ondanks de Palestijnse aaneensluiting en het saamhorigheidsgevoel, hetwelk tot uitdrukking komt in het streven naar de vernietiging van de huidige zionistische staatsstructuur en het verlangen om terug te keren naar Palestina, bestaat er nog steeds sectarisme.

Het bestaan van de vele en nagenoeg niet meer te onderscheiden Palestijnse verzetsbewegingen en organisaties die allen de revolutie en de bevrijdingsoorlog prediken wijst onmiskenbaar op innerlijke tegenstellingen. In de schaduw van El-Fatah zijn zo'n 30 verzetsgroepjes ontstaan.

Veruit de belangrijkste verzets- en bevrijdingsorganisaties zijn: El-Fatah, die verreweg het grootst en het machtigste is, het Palestijnse Volksbevrijdingsfront (PFLP), die het felst en het meest extreem in haar strijdmiddelen is en het Democratisch Volksbevrijdingsfront (PDFLP) die het revolutionairste is, en de Zwarte September Beweging. Hun tegenstellingen zijn nog niet zozeer wat hun doelstellingen betreft maar ideologies en qua strijdmethoden (strategie) zeer verschillend, waarbij men vaak onverzoenlijk tegenover elkaar stond en nog steeds staat. Het zou te ver voeren hun verschillende ideologieën verder te gaan vergelijken in dit kader.

Naast deze tegenstellingen kan men als reden van het mislukken van de guerilla de volgende oorzaken aanvoeren:

1. Het ontbreken van een eigen grondgebied (ook in een guerilla leert Che Quevarra ons, is het hebben van een eigen beheerst gebied, bittere noodzaak).
2. De verschillen in strijdmethoden en tactiek, welke hun basis vinden in de ideologische controversen.

3. De overdaad aan kleine ongecoördineerd optredende bevrijdingsbewegingen.

Echter ondanks alle tegenstellingen binnen de Palestijnse verzetsbewegingen is er naast de aandrang en de macht (olie) van de grote Arabische landen, een zaak die de Palestijnen bindt nl. het Nationalisme.

Telkens wanneer er gevaar dreigt dat men vergeten wordt en/of het verzet ineenstort ziet men een aaneensluiting. Voor de Palestijnse revolutie overheerste een anti-joodse houding in de Arabische wereld; echter de Palestijnse revolutie heeft hierin verandering gebracht en stelt heel duidelijk niet anti joods te zijn maar anti zionistisch te zijn. De Palestijnse verzetsbeweging wil de bewoners van Israël duidelijk maken, dat het exclusivistisch en racistische karakter van Israël het land zo onveilig maakt en stelt dat het zionistische karakter het land zo onveilig maakt. De Palestijnen hebben voor een alternatief gezorgd, volledige vrijheid in het nieuwe Democratische Palestina. Wat ze dus nastreven is de vernietiging van de Zionistische staat Israël. Juist deze vernietiging van (het woordje zionistische wordt weggelaten) doet Israël weigeren te onderhandelen met de Palestijnse P.L.O.

Extern.

Het bestaan van de vele en niet of nauwelijks (misschien nu wel) een georganiseerd verzet van de Palestijnen is in wezen een fout van de Arabische Staten (geweest)?; het is een gevolg van hun onvermogen de Palestijnse strijd te leiden, laat staan tot een goed gevolg te brengen. Hun onderlinge verdeeldheid over tal van zaken en niet in de laatste plaats waar de Palestijnse kampen gevestigd moesten zijn (Jordanië) gaf veel onvrede bij de Palestijnen en sinds 1967 stellen zij zich steeds duidelijker onafhankelijk van de Arabische staten op. Zodoende werd het conflict weer tot zijn oorspronkelijk niveau teruggebracht met als grote ommekeer de October-oorlog van 1973. De Arabische landen, met name Egypte en Syrië die waarschijnlijk om prestige redenen een verrassingsaanval tegen Israël ondernamen, worden zich tijdens en na de openlijke strijd bewust van hun enorme machtspositie-olie!! De Palestijnen, onderling verdeeld ver-

anderen hun tactiek ten aanzien van de Arabische landen en keren duidelijk weer terug in het Pan-Arabisch kamp (waarvan de grote drijfveer door de eeuwen heen de Godsdienst, de Islam was!!). Alleen met een dergelijk nieuw machtsblok denken zij hun doel te kunnen verwezenlijken. Van de grote mogendheden kunnen zij alleen geen steun verwachten. De invloedssferen blijken toch te duidelijk te zijn bepaald.

Positie van Israël nu?

De positie van Israël is er bepaald niet sterker op geworden. Hun grote steun en toeverlaat de V.S. hebben de Arabische Olie hard nodig en pogen hun politiek ten aanzien van het Midden-Oosten te herzien (Egypte).

De Palestijnen hebben zich voor de eerste maal zeer duidelijk als eenheid gemanifesteerd en zijn tegelijkertijd als probleem bij vorige onderhandelingen nu duidelijk tot primair onderhandelingsobject geworden. Juist deze Palestijnen wensen de vernietiging van de Zionistische Staat Israël. Was het of beter gezegd is het

tot voor kort mogelijk met de afzonderlijke Arabische Staten accoorden te sluiten nu is dat niet meer mogelijk. Israël zou er goed aan doen zich eens te bezinnen op haar eigen situatie, zowel intern als extern, een starre houding ten aanzien van de Palestijnen zoals die tot op heden is gevoerd zal naar mijn mening uitmonden in een nieuwe oorlog met nu de Arabieren verenigd tegen zich, wat inhoudt een strijd op vier fronten en een onzekere bondgenoot, de V.S.

Het opgeven van het exclusivisme en raciale beperkingen in "Haar" land en het onderhandelen met de Palestijnen zouden de eerste stappen zijn op weg naar een voor haar voortbestaan veiligere toekomst. Israël heeft duidelijk te maken met een nieuwe duidelijke tegenstander, het Pan-Arabilisme.

Loek Hermans.

Een tweede Driemaster

Schrik niet, lezers. De "kop" slaat niet op een tweede blad dat uw bus zal binnenglijden. Tijdens het JOVD-congres is de JOVD echter door de heer Takens uit Bergen op Zoom een zeer indrukwekkend cadeau aangeboden. De heer Takens, die ernstig gehandicapt is, heeft met behulp van 1500 kleine spijkertjes en anderhalve kilometer garen een schip gegeven, een schip met drie masten, een echte DRIEMASTER dus. De heer Takens heeft dit werk, waar hij zeer aan gehecht is, aan de JOVD aangeboden. Hij besloot de overhandiging met het devies: "JOVD, ga recht door zee!" De vergadering reageerde op deze boodschap-aan-ons-allen terecht met een zeer hartelijk applaus. Op bijgaande foto's kunt u de overdracht van het cadeau aanschouwen. De Driemaster redactie heeft meteen gebruik gemaakt van de gelegenheid zich te laten fotograferen met deze Driemaster. De laatste overigens zonder enige onvriendelijke bedoelingen jegens ons hoofdbestuur.

Jan Weggemans.

Liberalisme en subsidiëring van de pers

Veel liberalen hebben een diepgeworteld wantrouwen tegen subsidie-verlening door de overheid. Subsidie aan verenigingen, toneelgezelschappen, musea, maar vooral aan dag- en weekbladen. De vraag of de overheid mag ingrijpen door de pers te steunen is nijpend. De Tijd is een "waarschuwing" geweest voor een veel grotere groep bladen die het niet meer volhouden.

* *

"De overheid behoort zich in principe te onthouden van inmenging in zaken die niet tot haar taak behoren" was één van de uitgangspunten van het economisch-liberalisme in de vorige eeuw en geldt voor veel liberalen van nu niet meer in extenso, maar terdege als algemene leidraad.

Opvallend eigenlijk, wanneer men bedenkt hoe arbitrair dat: niet-tot-haar-taak-behoren is vast te stellen. Een opsomming van wat daar onder valt is niet in onze grondwet te vinden, noch is uitputtend aangegeven wat wél tot de competentie van de overheid behoort. Defensie, politie, justitie, wegen, buitenlandse politiek, daar zijn de meesten het wel over eens.

Volksgezondheid en onderwijs zijn daar in de loop van deze eeuw bijgekomen. Pas de laatste twintig jaar is het gebruik gegroeid om orkesten en toneelgezelschappen te steunen. Weinig mensen beseffen waarschijnlijk wat het zou betekenen als deze subsidies zouden wegvallen. Alleen vermaarde instituten als het Concertgebouworkest en de Haagse Comedie zouden, door hun toegangsprijzen te verhogen tot f. 25,-- en hoger, nog een publiek krijgen.

Niet iedereen maakt voor dit argument een knieval. Er wordt vaak gewezen op de zgn. "vrije (d.w.z. ongesubsidieerde) produkties" die zich best kunnen handhaven. Op de tegenwerping dat dit een zeer ernstige verschraling van het culturele beeld zou betekenen, antwoord men dat "wie iets speciaals wil hebben, daar ook voor zal moeten betalen". Wie in maatkleiding wil lopen zal meer dan de confectieprijzen moeten betalen. Geldt dit ook voor de pers, met andere woorden: mag men de analogie accepteren

dat wie subsidie aan culturele instellingen in principe afwijst dit ook met betrekking tot de pers zal doen?

KRANT EN TONEEL: EEN VERGELIJKING

Laat ik vooropstellen dat ik niemand een voorkeur voor rendabele theaterprodukties verwijt. Net zo min is het mogelijk iemand te verwijten er vrede mee te hebben dat het grote scala van niet-rendabele toneelgroepen verdwijnt wanneer de overheid ophoudt te subsidiëren.

Er is geen maatstaf voor de waarde die cultuuruitingen in een samenleving hebben. Niet-subsidiëren laat de mogelijkheid tot eigen initiatief onverlet en beantwoordt daarmee aan het vrijheids-ideaal van het liberalisme.

Dit zou voor de pers ook opgaan, ware het niet dat de waarde hiervan wél aan te geven is. De rangorde die we moeten toekennen aan boeken, dagbladen en periodieken is veel hoger, hun functie is veel essentiëler voor onze democratie. Het recht om zonder tussenkomst van de overheid boeken en kranten uit te geven is door de eeuwen heen ontzegd of toegestaan al naar gelang men het recht om kritiek te hebben, schatte. Niet het recht om een mening te verkondigen, want welgevallige meningen worden nooit verhinderd. De opkomst van zowel de liberale als de socialistische beweging vindt niet in de laatste plaats zijn oorzaak in het bestaan of oprichten van kranten, het uitgeven van boeken en pamfletten. Vanouds heeft ook het recht van meningsuiting centraal gestaan bij het liberalisme: men beschouwde haar als eer vrijheid die de andere vrijheden in stand moest houden.

Toneel is niet zo zeer een meningsuiting als het gedrukte woord. Het is in sommige gevallen ook een inspiratiebron van verandering en kritiek geweest en valt dus ogenschijnlijk onder de zelfde noemer. Er zijn evenwel belangrijke verschillen. Buiten de media radio en televisie is er geen middel dat met zo weinig zo veel mensen bereikt. Een radiozender is niet zonder vergunning op te zetten, maar iedereen kan een blad uitgeven en distribueren.

Er is geen medium te vinden waar men zo nauwkeurig een weerspiegeling van groepen, ideologiën en denkbeelden aantreft. In doelgerichtheid en doeltreffendheid, overtreft het geschreven woord het medium toneel. Het toneel bereikt een beperkte groep mensen en wordt in onze

cultuur in de eerste plaats geassocieerd met een kunstuiting. In analyse en uitwerking tenslotte, kan het toneel geen alternatief voor de pers zijn.

DE WAARDE VAN HET GEDRUKTE WOORD

In vorige eeuwen kon men volstaan met algemene kritiek op een regeringsbeleid. De invloed van de overheid was niet voortdurend aanwezig, een voortdurende stroom van kritiek was daarom ook niet zo nodig. 'Kritiek' wil in dit verband niet alleen 'afkeuring' zeggen, maar ook analyse en beleidsalternatieven.

Naarmate de maatschappij ingewikkelder werd, nam de rol van de overheid toe en werd de behoefte aan gedetailleerde en vooral voortdurende kritiek steeds groter. Daarbij is het niet slechts de overheid die deze spiegel nodig heeft. Al was het maar om de stroom van informatie te kanaliseren en te vertakken, iets waartoe geen afzonderlijk mens meer in staat is.

Ook een beperkt aantal kranten is daartoe niet meer in staat. Men kan stellen dat bij een vermindering van het aantal kranten en tijdschriften tenminste één van hun wezenlijke functies wordt aangetast.

Dat kan zijn het vermogen tot ontwikkelen van nieuwe ideeën, het vermogen tot absorptie van in een maatschappij levende spanningen (met als mogelijk gevolg dat frustraties zich op andere wijze moeten uiten), de greep op de dagelijkse gebeurtenissen (onvolledige en daardoor onjuiste informatie) en tenslotte de belangrijkste: het geven van adequate kritiek op die gebeurtenissen. Deze functies kunnen onder de noemer: 'regulatie van de democratie' worden gebracht.

Men kan het geven van informatie niet zonder meer gelijkstellen met het drijven van een onderneming. Het is een oversimplificatie te menen dat "een krant net zo goed als iedere onderneming winst moet maken". Als een onderneming geen winst maakt, m.a.w. onrendabel is, wordt ze gesaneerd of geliquideerd. Als er geen maatkleiding wordt gekocht, blijft alleen de confectie-industrie over: maar wanneer een krant zich saneert of opheft, wordt een deel van het regulatie-systeem van onze democratie vernietigd.

Saneren van een bedrijf kan betekenen dat er een deel van het personeel wordt ontslagen. Dat heeft bij een fabriek tot gevolg dat één of meer produkten worden afgestoten, bij een krant betekent dat een inkrimping van de redactie binnenland, een niet opvullen van een vacature bij de culturele redactie. Hoe wezenlijk de krant is, wordt wel geïllustreerd door de ontwikkelingen

in de V.S. In een miljoenen-stad als New York bestaat nog maar één dagblad van landelijke omvang en pretentie. Het is één dagblad geweest, de Washington Post, die zich op het Watergate-schandaal heeft geworpen. Pas in een laat stadium hebben, maar nu uit concurrentie-overwegingen, andere bladen er zich daadwerkelijk mee bezig gehouden. Veel kans dat andere kranten er onderzoek naar zouden verrichten was er niet, omdat de ene na de andere "kwaliteitskrant" is opgeheven in de afgelopen jaren.

SUBSIDIE EN PERSVRIJHEID

Een schijnbaar principiële liberale kritiek op overheidssteun aan de pers is dat vrijheid van de pers geen overheidsinmenging (i.c. subsidiëring) toelaat. Wie immers het geld verdeelt, verdeelt macht.

Deze beschouwing zou juist kunnen zijn in een maatschappij waar de overheid geen enkele invloed, vooral geen belemmerende invloed, heeft op de vrije meningsuiting. En niet alleen wordt indirect via loon- en prijsbeleid, ontslagregelingen en sociale verplichtingen een invloed uitgeoefend, kranten zijn onderworpen aan omzetbelasting en abonnementsprijzen mogen slechts met toestemming van de minister van economische zaken worden verhoogd!

Is het logisch, past het in de liberale gedachtenwereld wél dit fnuikende ingrijpen te tolereren terwijl een ingrijpen "ten gunste" op principiële gronden wordt afgekeurd?

De afschaffing van het zgn. "dagbladzegel" in de vorige eeuw had een opmerkelijke groei van de dagbladen tot gevolg. Vanzelfsprekend was dit een specifieke last voor de kranten, maar waar ligt het praktische verschil met de BTW op abonnementen en advertenties? Waar ligt de grens tussen het bevoorzichten op belastingsgebied en posttarieven (staatsmonopolie!) en het feitelijk subsidiëren overigens?

Beter zou men kunnen vragen: Maakt het veel uit als het om zó iets belangrijks gaat als het in stand houden van een gevarieerde pers?

Van Doorn's nota inzake het mediabeleid, waarin plannen tot subsidie van de pers worden ontvouwd, staat bij veel liberalen in een kwaad daglicht (1); het zijn in de eerste plaats geen 'uitgesproken liberale bladen' die gaan profiteren van de subsidie-regeling. Toch zal men moeten beseffen dat evenzo goed NRC-Handelsblad bij de groep van "noodlijdende" kranten had kunnen behoren.

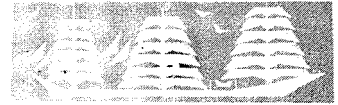
Wat niet wil zeggen dat dit voor sommigen verschil had gemaakt; in gesprek met een 'prominente' liberaal kreeg ik, op de vraag of men ook deze krant zou laten "vallen", het antwoord dat dit

geen enkel verschil maakte, dat een krant zijn bakens maar tijdig moest verzetten, dat men zich niet moest vervreemden van zijn lezers.

Ook hier blijkt de krant als commercieel produkt voorop te staan. Of het al dan niet verzetten van bakens niet fundamenteel verbonden is met de bijzondere positie van de krant in de maatschappij, is een bijna vergeefse vraag in dit verband. Allereerst zal men moeten uitmaken of het "niet-inmengingsbeginsel", zoals gezegd een fictie, de hoogste norm is waaraan het liberalisme zich te houden heeft.

Kees Nederlof.

(1) Of dit een, al dan niet terecht gevolg is van de toepassing van het subsidie-beginsel door Van Doorn, laat ik hier onbesproken. De strekking van dit artikel is de principiële liberale weerstand tegen subsidiëring van de pers ter discussie te stellen.

van l.naar r.: Jan W., Jannes N., Kees N. Loek H., Duke D.; zittend: Nico Maas.

't Tumultueuze Congres in UBBERGEN

Op verzoek van enkele J.O.V.D.ers wil ik gaarne nog even terugblikken op twee zaken, die een belangrijke rol gespeeld hebben op het najaarscongres te Ubbbergen en waarover nog enige onduidelijkheid schijnt te bestaan. Omdat niet alle J.O.V.D.ers op dit congres aanwezig geweest zijn, zal ik in het kort de loop der gebeurtenissen m.b.t. deze twee punten schetsen.

Nadat zaterdagmorgen omstreeks half elf een begin gemaakt was met de A.L.V., kwam bij het punt beleid hoofdbestuur een storm van kritiek en vragen los. Toen na een uitvoerige en langdurige discussie met vele sprekersronden het antwoord van het H.B. op diverse vragen naar de mening van het bestuur van het district noord onbevredigend bleef, diende dit bestuur mede namens een aantal noordelijke afdelingen een motie van wantrouwen tegen het N.B. in, die in zeer scherpe bewoordingen was gesteld. Deze motie had een duidelijke splitsing in twee kampen (voor en tegen) tot gevolg met heftige discussies, die om precies 17.00 uur afgebroken moesten worden door het grote aantal aanwezigen - 180 personen - in twee etappes moest plaatsvinden. De dinerpauze bood gelegenheid tot koortsachtig overleg teneinde de gevolgen van de dreigende bestuurscrisis te overzien en de scherpe polarisatiekloof te overbruggen. Er kwam toen een compromis uit de bus inhoudende, dat het H.B. toezegde in zijn nieuwe samenstelling op een in januari te houden verenigingsraad met beleidsnota's

te zullen komen t.a.v. het politieke beleid de organisatie en de driemaster, waarna het district noord de motie van wantrouwen introk. Na deze alom toegejuichte oplossing raakten de gemoederen opnieuw verhit bij het punt bestuursverkiezing. Het oude bestuur trad reglementair voltallig af. Van de zeven door het H.B. gekandideerde personen werden er zes automatisch gekozen door het ontbreken van tegenkandidaten. Voor de kandidatuur van de functie van vice-voorzitter organisatie (v.v.o.) waren evenwel twee kandidaten: Egbert Brouwer, gekandideerd door het H.B. en Frouwke de Boer, gekandideerd door enkele noordelijke afdelingen en de afdeling Zaanstreek. Nadat het H.B. de kandidatuur van Egbert verdedigd had, waarbij als belangrijkste argument werd aangevoerd het feit dat hij in het westen woont, waar veel werk verricht moet worden, mocht ondergetekende de kandidatuur van Frouwke verdedigen; daarbij heb ik duidelijk gesteld, dat ons maar één ding voor ogen stond; namelijk in het belang van de J.O.V.D. een zo sterk mogelijke v.v.o., die in staat zou zijn de vele organisatorische problemen krachtig aan te pakken - in onze ogen een zware taak -. Aangezien Frouwke naar onze mening over eminente organisatorische kwaliteiten beschikt, hetgeen ze onder meer bewezen heeft in drie jaar bestuurslidmaatschap van het district noord, waren wij van mening, dat Frouwke de meest geschikte persoon was om v.v.o. te worden. Toen vervolgens Kor Meijer verklaarde af te zullen treden als Frouwke

gekozen zou worden, omdat hij niet het risico wilde lopen misschien niet goed met haar samen te kunnen werken, raakten de gemoederen weer hevig in beroering, waarop de vergadering werd geschorst voor intern beraad. Wij hebben toen samen met Frouwke de consequenties van deze situatie onder ogen genomen, waarbij ons tijdens dit beraad tevens de mededeling bereikte dat het hele H.B. met Kor af zou treden. Gevolg van een verkiezing van Frouwke zou dan dus een volstreekte bestuurscrisis zijn, die aanvulling met zes nieuwe - oningewerkte - bestuursleden nodig maakte of een technisch interim bestuur. Dit vonden wij gezien het vele werk, dat op korte termijn verricht moet worden een zeer ongewenste situatie. Het dreigement van aftreden van het H.B. vonden wij een afkeurenswaardige vorm van chantage. Daarom hebben wij besloten in de verkiezing van Egbert te berusten en in een verklaring na de schorsing gezegd, dat wij de handelwijze van het H.B. een vorm van chantage vonden, die wij ten scherpste afkeurden, dat wij daarom de kandidatuur van Frouwke handhaafden, maar dat wij iedereen, die achter de kandidatuur van Frouwke stond en deze vorm van chantage ook afkeurde, verzochten het stembiljet blanco in te leveren als blijk van afkeuring. Daarop vond stemming plaats met als uitslag: 28 stemmen voor Egbert, 3 stemmen voor Frouwke en 35 stemmen blanco, waaruit geconcludeerd kan worden, dat Egbert gekozen is, maar tevens dat de officiële motie van afkeuring is aanvaard. Daarmee was voor ons in de overtuiging, dat het H.B. zich goed bewust zal zijn, dat het zeer kritisch gevolgd zal worden de zaak afgedaan.

J.A. Nijboer.

AFDELINGSPAGINA

DISTRICTSDAG VAN HET DISTRICT NOORD
WEDEROM GRANDIOOS SUCCES!

Zoals in het verleden traditie geworden is, is de districtsdag van het district noord van de J.O.V.D. op 16 november jl. in Zuidlaren ook dit jaar weer een groot succes geworden. Na een uitstekende openingsrede van Klaas Rooze (zijn eerste grote rede als voorzitter van het district noord) tot de 400 (!) bezoekers - toch wel een bewijs hoe springlevend de J.O.V.D. in het noorden is - volgde een levendig forumdebat tussen de heren Wiegel, Kruisinga Schouten en Wieringa (evenals het vorig jaar bleek kort te voren de oorspronkelijke P.v.d.A.-kandidaat, fractieleider Van Thijn, die in mei reeds toegezegd had 16 november te komen, plotseling verhinderd (?) onder voortreffelijke leiding van ex-J.O.V.D.-ster en nu V.V.D. statenlid Mevrouw Jensema-Vos uit het Groningse Stedum. Dat Hans Wiegel zich in dit J.O.V.D. als een vis in het water voelde, zal niemand verwonderen; hij dwong de heer Wieringa onder meer een aantal belangrijke toezeggingen af t.a.v. diens kritisch volgen van het regeringsbeleid m.b.t. het noorden. Na het politieke gedeelte volgde - exact volgens het tijdschema - om 11.00 uur een zeer geanimeerd feest m.m.v. het stemmingsorkest Trio X, dat voortduurde tot in de kleine uurtjes. Tot slot verdient nog vermelding, dat het H.B. voltallig aanwezig was, hetgeen zeer gewaardeerd werd en dat de

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

penningmeester een van de gelukkigste mensen was gezien en het ook fraaie financiële succes van de districtsdag - de Amerikaanse verkoop van een taart leverde zelfs f. 156.- op. Proficiat district noord!

J.A. Nijboer.

DE VOORZITTER

Het jaarcongres is nu een congres geworden zoals we er gelukkig maar eens in de zoveel jaar hebben. De vereniging heeft duidelijk haar ongenoegen laten blijken over een aantal zaken. Hoe men er verder ook over mag denken, op zich is het een goede zaak dat de leden het hoofdbestuur kritisch volgen. Verder is een en ander een teken dat er nog leven zit in de JOVD en welke vereniging is daar niet blij mee? De activiteiten kunnen echter niet alleen van het hoofdbestuur komen. Ieder lid zal bereid moeten zijn de handen uit de mouwen te steken om zijn of haar steentje bij te dragen. Dit kan gebeuren in te formeren landelijke commissies, op de thema-dagen en op de congressen. Op de verenigingsraad op 4 januari komen drie doelstellingennota's aan de orde. Een over het politieke beleid, een over het organisatorische beleid en een over de Driemaster. Deze drie nota's zullen de grondslag voor het beleid moeten gaan vormen in dit verenigingsjaar.

Als iedere JOVD-er even geïnteresseerd is, als bijvoorbeeld bleek op het afgelopen congres, heb ik goed vertrouwen in de toekomst van de JOVD. Politiek gezien zijn er een aantal ruoerige weken achter de rug. De twee gijzelingsdrama's, de abortuskwestie, de eventuele afsluiting van de Oosterschelde en de groeiende werkloosheid zijn allemaal zaken die de fundamenteën van dit kabinet stevig hebben doen schudden. Ondanks dit alles echter,

blijkt het bouwwerk van formateur Burger toch steviger in elkaar te zitten dan iedereen dacht. Ook het trauma van de KVP voor nieuwe verkiezingen, bezorgt dit kabinet een niet weg te denken ruggesteuntje. Voor de VVD houdt deze situatie een voorzichtig balanceren op de politieke evenwichtsbalk in. Een balanceren dat vooral zo behoedzaam zal moeten geschieden omdat het anders op zwalpen gaat lijken. Dat gezien dit laatste er voor de JOVD een belangrijke taak is weggelegd zal daarom hopelijk iedereen duidelijk zijn.

Ed Nijpels.

het HOOFDBESTUUR stelt zich voor

De voorzitter,

Ed Nijpels, geboren op 1 april 1950 in Den Helder komt uit een gezin van 8 kinderen, studeert rechten in Utrecht en hoopt binnen afzienbare tijd zijn studie te voltooien.

Verder is hij docent Maatschappijleer aan de eindexamenklassen gymnasium, atheneum en havo van het Gertrudislyceum in Roosendaal. Onze eerste man is oud-voorzitter van de J.O.V.D. afd. Bergen op Zoom en in zijn schaarse vrije tijd werkzaam in de wetswinkel van Bergen op Zoom en speelt in de Karnavalstijd bekkens in een karnavalsorkest. Hij werd voorts in september jl. gekozen in de gemeenteraad van Bergen op Zoom, maar bedankte hiervoor omdat hij de functie onverenigbaar vond met die van het voorzitterschap van de J.O.V.D.

De vice-voorzitter organisatie,

Egbert Brouwer zag het licht voor het eerst doen schijnen op 13 november 1949 te Winschoten (dus Groninger), alwaar hij zijn jeugd- + middelbare schoolopleiding heeft voltooid. Hij zag iets in de gemeente-sektor en ging zich bekwaamen op de secretarieën te Kloosterburen en Leiderdorp, in welke laatste gemeente hij thans werkzaam is. Verder studeert hij voor de akte G.A. 1 en hoopt dit diploma te halen in 1975. Naast werk en studie is hij nog voorzitter van de J.O.V.D. afd. Leiden en secretaris van de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden, afd. Leiden/Oegstgeest en heeft voorts zitting in de commissie voor de beleidsbepaling van die vereniging.

De vice-voorzitter - politiek,
Ardwin Lantain, is geboren op 19 januari 1953 te Breda en bestudeert de economische wetenschap aan de Economische Hogeschool te Rotterdam. Hij verkeert dankzij zijn fanatisme in het tweede jaar van zijn doctoraalfase. Naast zijn studie is hij lid van de kas-kommissie der R.S.V. Sanctus - Laurentius en lid van de culturele commissie ter gelegenheid van het twaalfde lustrum van diezelfde vereniging. Hij is verder vice-praeses van de vereniging. Sedert augustus 1974 bekleedt hij de functie van studentbeheerder over een studentenflat van 360 mannen en vrouwen en wordt hierin bijgestaan door een vrouwelijke kollega.

De algemeen sekretaris,
Ruud Jager is geboren op 4 april 1949 en heeft na zijn gymnasium B opleiding een jaar gestudeerd aan de T.H. te Delft. Vervolgens is hij met zijn rechtenstudie te Utrecht begonnen en hoopt in 1 à 1½ jaar af te studeren. Hij is sinds 1971 lid van de J.O.V.D. en was penningmeester van de afd. Ede-Wageningen van april 1972 tot oktober 1973 en bekleedde daarna het voorzitterschap van die afdeling tot juni 1974. Van juni 1974 tot november 1974 penningmeester van de afdeling Arnhem (na fusie met Ede-Wageningen). Voorts was hij penningmeester van het distrikt Oost van februari 1973 tot november 1974. Naast functies binnen J.O.V.D. verband was hij tweede sekretaris van de leerlingenvereniging gymnasium (februari 1966 - september 1966) en voorzitter van de leerlingenvereniging gymnasium (september 1966 - september 1967).
Hobbies: politiek, sport en elektronica.

De penningmeester,
Kor Meijer, geboren op 2 september 1947 te Groningen, studeert Nederlandse taal- en letterkunde en hoopt binnen niet al te lange tijd af te studeren. Werkt sedert enige tijd als leraar aan het stedelijk gymnasium te Leeuwarden. Hij is sinds 1970 lid van de J.O.V.D. en in september daaraanvolgend werd hij penningmeester van de afdeling Groningen en vanaf juni 1971 voorzitter van diezelfde afdeling tot februari 1973. Voorts was hij o.m. lid van twee landelijke J.O.V.D. commissies, nl. die ter onderzoek van het functioneren van de Driemaster en van de landelijke defensiekommissie.

De tweede sekretaris,
Mej. Nely Kuperus, geboren in oktober 1948, werkzaam als lerares aan het M.H.N.O., is verder actief geweest in de J.O.V.D. afdeling Leeuwarden en in de politieke jeugdgemeenteraad, sinds februari 1974 heeft zij zitting in het hoofdbestuur van de J.O.V.D. Nely houdt zich met name bezig met het verzorgen van de verzending van het propagandamateriaal en de ledenadministratie, iets wat zij als secretaresse en voorzitter van de afdeling Leeuwarden reeds had gedaan.

Het 7e HB - lid,
Lilian Verhage, is geboren op 5 augustus 1955 te Bergen op Zoom. Na het behalen van het MMS-diploma was zij een jaar naar Brussel als au pair. Na Brussel was zij werkzaam op een arbeidsbureau als assistente op de afdeling Beroepskeuze. Thans is Lilian 1e jaars M.O. pedagogiek aan de subfaculteit te Nijmegen en heeft zitting in diverse organen van de subfaculteit, zoals in de overkoepelende studiegroepen en in de commissie sociale kontakten.

ambassador,

absoluut veilig.

Wat weet U van

kiesrecht, medezeggenschap,
politieke partijen, inkomens- en
bezitsverdeling.....

Cursus BURGERSCHAPSKUNDE 40 schriftelijke lessen voor f 25.—

het raadslidmaatschap,
begroting, ruimtelijke ordening
gewestvorming.....

Cursus DE GEMEENTERAAD 23 schriftelijke lessen voor f 20.—

invloed van de burger, parle-
ment, gemeente, economisch
beleid, recht, dienstplicht.....

Cursus' voor jongeren POLITIEK BEKEKEN 12 schriftelijke lessen plus do- cumentatiemappen voor f 9.50

(in samenwerking met de Ned.
Politieke Jongeren Contact
Raad).

Vraag nog heden een gratis
prospectus onder vermelding
van de naam van de cursus(en)
en de letters DM bij:

Stichting
Burgerschapskunde
POSTBUS 349 - LEIDEN

PERS

VERKLARINGEN

«Politie»

Politieke verklaring 6 november 1974,
n.a.v. behandeling van het onderdeel
politie van de begrotingen van justitie
en binnenlandse zaken.

Het hoofdbestuur van de JOVD is van
mening dat, zowel het kwaliteitsaspect
als het kwantiteitsaspect van het po-
litie-apparaat in Nederland sterk de
aandacht verdienen, middels verbete-
ring en versterking daarvan, opdat de
politie de haar opgedragen taken effi-
cient én effectief kan vervullen.

Dit wat betreft de opsporingsfase in
het kader van de bescherming van de
openbare orde en veiligheid.

Minstens even belangrijk is dat het
inzicht veld wint en derhalve gestalte
dient te krijgen, dat het in wer-
king treden van rechtsgevolgen voor-
zover het vrijheidsstraffen betreft,
aan doelmatigheid wint, wanneer deze
gevolgen een meer begeleidend karak-
ter dragen i.p.v. een bestraffend.
Het leggen van de nadruk op het effect
van een maatregel, hetgeen in dit ka-
der tevens zal leiden tot een herbe-
zinning op rechtsregels, steunen wij
ten volle. Drastische modernisering
van het penitentiaire beleid verdient
in onze ogen nog steeds hoge priori-
teit.

Daarnaast moet onmiddellijk grote aan-
dacht worden besteed aan de nazorg van
delinquenten, middels het reclasse-
ringswezen en indirect door het ana-
lyseren van strafbaar gesteld gedrag,
waardoor maatschappelijke probleem-
sferen aan het licht komen. Tenslotte
getuigt het van realiteitszin wanneer
ook aan de positie van het slachtoffer
van een strafrecht delict veel meer
aandacht wordt besteed.

namens het HB van de JOVD,
de vice voorzitter politiek,
A.L.C.S. Lantain.

Toelichting:

De eerste alinea spreekt voor zich,
wanneer men bepaalde taken opgedragen
krijgt is het de plicht van de op-
drachtgever er naar te streven dat het
mogelijk wordt, die opdrachten opti-
maal uit te kunnen voeren. Aan die
mogelijkheid ontbreekt nog teveel, het-
geen temeer kwalijk is aangezien het
hier de openbare orde en veiligheid
betreft. Na de gijzelingsactie in Sche-
veningen komt er nu eindelijk op korte
termijn een onderzoeksgroep die op
landelijk niveau de georganiseerde
misdad van terroristische aard gaat

bestrijden. Een "initiatief" van deze regering die wij toejuichen. Met het voorgaande heeft het HB niet willen suggereren voor een Law and Order staat (in de negatieve onderstatement zin) te zijn, vandaar dat in de politieke verklaring ook het penitentiare beleid aan de orde komt. Wij wensen een duidelijk onderscheid te houden tussen opsporingsbeleid, strafvervolgingsbeleid en het penitentiare beleid. Vandaar dat wij, ontdaan van alle emotionaaliteit rond het gijzelingsdrama in Scheveningen, dan ook gesteld hebben dat modernisering van de nu nog "penitentie" fase nog steeds hoge prioriteit verdient. Hiermee nemen wij duidelijk afstand van de mening van het VVD-kamerlid Geurtsen. Modernisering hoeft niet gepaard te gaan en mag ook niet leiden tot een vermindering van de openbare veiligheid!

Tenslotte zou ik duidelijk willen stellen dat veel van de huidige onveiligheid wordt veroorzaakt door de onzekerheid die bestaat t.a.v. het wanneer, waar, hoe en in welke mate van tenuitvoerlegging van een vonnis. Mede gezien het feit dat in de huizen van Bewaring (hechtenisperiode) gedetineerden van allerlei niveau's door elkaar zitten, levert dit onverkwikkelijke situaties op.

Tot zover.

Ardwin Lantain v.v.p.

Met verslagenheid geven het Hoofdbestuur en de redactie van de Driemaster kennis van het overlijden, als gevolg van een ongeval, van

ROB VAN REES

lid van de JOVD, voorzitter afd. Zeist. Zijn grote toewijding voor onze vereniging zullen we niet licht vergeten.

Bergen op Zoom, 10-12-1974

Ed Nijpels

(vervolg v. n. op pag. 2)

- medio 1975 waarschijnlijk tot CDA aaneengesmeed - het op een kabinet-crisis laten aankomen. Met de steun van de bisschoppen in de rug is de abortus toch wel een van de zeer weinige politieke items waarmee een CDA verkiezingswinst kan boeken. Politiek gezien zou zo'n crisis een weinig verheffende zaak zijn, omdat het ontwerp-Stuyt-Van Agt binnen bepaalde grenzen abortus tolereerde. Het is te hopen dat de VVD - nu zij niet meer gebonden is aan de afspraken van het kabinet-Biesheuvel - haar beginselen van confessionele smetten zal weten te vrijwaren als het in deze principiële kwestie op beslissingen aankomt.

Jan Weggemans.

tekst van de brief van de r.k. bisschoppen over abortus

Tevens stellen wij vast, dat ter rechtvaardiging van de abortus provocatus niet alleen gewezen wordt op de psychische nood en het conflict bij de zwangere vrouw en haar omgeving, maar ook op het toekomstig belang van het ongeboren kind. Soms wordt in het ongewenst zijn van de zwangerschap op zich zelf reeds een aanwijzing gezien, dat het voor het kind beter is om niet geboren te worden zodat het in zijn belang zou zijn om abortus op te wekken.

Bovendien wordt beëindiging van de zwangerschap ter wille van het kind wenselijk gevonden, wanneer door medisch onderzoek tijdens de zwangerschap komt vast te staan, dat de vrucht ernstige afwijkingen vertoont.

Tuiteraard betekent deze wetenschap een zeer zware belasting voor de aanstaande ouders.

In beide gevallen zien wij, dat niet slechts de belangen, de nood van de geestelijke draagkracht van de aanstaande moeder en de overwegingen worden betrokken, maar ook het belang of de „waarde" van het kind.

3. Wij stellen verder vast, dat de abortus provocatus in toenemende mate beschouwd wordt als een onderdeel van de geboorteregeling in en buiten het gezin, wanneer namelijk de anti-conceptie om welke reden dan ook gefaald heeft.

4. Ten slotte vernemen wij meningen, die in een preventieve gezondheidszorg of ook in een bevolkingsbeleid, zowel met het oog op de grootte als op de kwaliteit van de bevolking, aan de abortus provocatus een regelmatige plaats toekennen.

Minder zwaar

Dat elke abortus beëindiging van begonnen menselijk leven is, lijkt in toenemende mate minder zwaar te wegen.

Deze ontwikkelingen veront-rusten ons in hoge mate. Een verandering van de wetgeving in de zin van een in verschillende gevallen wettig toelaatbaar verklaren van abortus provocatus zou deze meningen nog verder kunnen versterken.

De staat heeft een verplichting tot bescherming van de rechts-goederen en van de rechten van personen tegen opzettelijke aantasting door anderen, ongeacht of dezen hierbij handelen volgens eigen zeden of overtuiging.

Zo is het de plicht van de staat om het menselijk leven rechtens te beschermen en deze rechtsbescherming strekt zich uit tot het ongeboren leven; dit is een onderdeel van het leven dat de rechtsgemeenschap te beschermen heeft. Zelfs al zou de rechtsorde de zedelijke norm van respect voor het ongeboren leven niet of niet voldoende tot uitdrukking brengen, dan blijft deze zedelijke norm onverkort van kracht en behoudt ook haar volstrekt eigen gelding. Immers niet de rechtsorde waarborgt primair deze norm, maar een in de mensheid diep gewortelde overtuiging, die oproept tot een gewetensvolle eigen verantwoordelijkheid.

Toch willen we hier ook duidelijk uitspreken, dat het prijsgeven van de rechtsbescherming van het ongeboren leven het einde zou betekenen van een openbaar erkende, in het recht verankerde maatschappelijke verplichting jegens een weerloze vorm van menselijk leven.

Tevens zou dit een vacuüm scheppen, waarin op den duur zelfs een tegengesteld beginsel zou kunnen worden geïntroduceerd, namelijk de verplichting of minstens het recht om in het algemeen belang een zwangerschap onder bepaalde omstandigheden te beëindigen.

Ten slotte is het te verwachten dat het terugtrekken van de rechtsbescherming aan het ongeboren leven niet zonder invloed zal blijven op de rechtsbescherming van het menselijk leven in het algemeen.

De wet beschermt het leven onder andere door straffen te stellen op misdrijven tegen het leven. Wij zijn van mening, dat de strafwet het ongeboren leven van deze bescherming niet kan uitzonderen.

(-)

Strafsancties

Natuurlijk is het vaststellen van strafsancties niet het enige middel waarmee de wet het ongeboren leven kan beschermen. Nog belangrijker zijn wetten en maatregelen, die gunstige omstandigheden scheppen voor het uitdragen en verzorgen van het ongeboren leven. Maar dat neemt niet weg, dat het ongeboren leven — evenals het geboren leven — het recht heeft om ook door strafsancties te worden beschermd.

De plicht om het menselijk leven te beschermen geldt voor iedereen. Wie zich laat normeren door Gods Woord, weet zich tot deze beschermplicht bovendien uitgenodigd door zijn geloof in het betrokken zijn van de scheppende God bij het ontstaan van ieder mens, in de persoonlijke relatie van de Vader van alle leven met elk menskind, vanaf het eerste begin van zijn bestaan. Wij kunnen denken aan het Woord van de psalmist: „Gij toch hebt mijn nieren gemaakt, mij gegeven in de schoot van mijn moeder... Uw ogen zagen mij, vrucht, ongeboren en in Uw Boek is alles beschreven, de dagen die vorm ontvingen, vóór één ervan was gekomen." (Ps. 139, 13 en 16)

De katholieke kerk heeft altijd, maar in het bijzonder de laatste tijd bij monde van het Tweede Vaticaans concilie, van de paus en talrijke bisschoppen-conferenties — evenals andere kerken — abortus provocatus afgewezen als een inbreuk op menselijk leven. Zij pleit tevens voor begrip en bijstand aan moeders in nood. Het afwijzen van abortus provocatus is echter geen specifiek christelijk standpunt. Het vloeit voort uit de eerbied voor het menselijk leven, uit de plicht om menselijk leven te verdedigen dat weerloos is. Hiervoor moet iedere Christen en iedere mens van goede wil opkomen.